UDC 378.147:792.82
DOI: https://doi.org/10.31470/2415-3729-2020-11-114-133

Features of Modern Professional Ballet Education (the Case of Different Schools)

Long Xiaoya
Master's Degree of JiShou University, Lecturer of School of Music and Dance
✉ 120, Renmin South Road, Jishou City, Hunan Province, China
E-mail: 20008414@qq.com
ORCID: 0000-0002-2117-4531

Date of receipt of the article: April 01, 2020
Article accepted for publication: June 01, 2020

Особливості сучасної професійної балетної освіти (на прикладі різних шкіл)

Лон Сяо Я
Магістр Цзишоуського університету, вчитель школи музики й танцю
✉ Саус Ренмін Роуд, 120, м. Цзишоу, провінція Хунань, Китай

Дата надходження статті: 01 квітня 2020 р.
Стаття прийнята до друку: 01 червня 2020 р.

Abstract

In every country, the school of classical dance, as the foundation for the training of ballet dancers, has its own specific features. The late twentieth century, in most countries an independent path for the development of ballet art and the structuring of professional

ballet education have been determined. Nowadays European ballet schools have almost the same structure of choreographic education, and in the countries that have undergone totalitarian regimes and economic and political isolation, other ballet system are mostly used. A separate branch in the overall system of ballet education is Eastern School that has not had a clear standardized system of education yet, but has already ranked in the overall structure of the world educational process and trains European-level performers. The current system of professional ballet education should be analyzed in the light of the experience of national, artistic and educational traditions, as this leads to excellent training, which is not scientifically substantiated in this context. Therefore, the purpose of this article is to identify the characteristic features of different schools and to carry out their comparative analysis. The aim is achieved by identifying the leading countries providing training at the above schools and formulating basic criteria for the comparative analysis of the structure and results of ballet education. Thus, for the first time, an attempt is made to identify the distinctive features and identities in the systems of training of ballet dancers in different schools, taking into account national, artistic and educational traditions. The comparative analysis has made it possible to determine the features of modern professional ballet education, which are specified by: national dance traditions built-in the system of primary education, state cultural policy, systematic training and mastering additional types of dance. All this determines the effectiveness of ballet training, and enables to distinguish the features of performing technique and ballet style, gives artists the opportunity to represent their skills in academic or contemporary ballet repertoire.

Key words: professional ballet education, ballet school, classical dance, performing technique, ballet artist, national dance traditions, system of ballet education, ballet style.

References

1. Ivata, O.A. (2009). Organizatsionno-pedagogicheskiye usloviya prepodavaniya klassicheskogo baleta v khoreograficheskikh studiyakh Japan [Organizational and pedagogical conditions for teaching classical ballet in choreographic studios in Japan]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Moskva [in Russian].

2. Mikheyeva, S.P. (2008). Metodicheskiye printsipy professionalnoy podgotovki artista baleta [Methodical principles of professional training of a ballet dancer]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta – Tomsk State University Journal* [in Russian].

3. Smirnova, N.R. (1992). Russkaya shkola klassicheskogo tantsa. Period stanovleniya [Russian school of classical dance. Formation period]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Moskva. Retrieved from http://cheloveknauka.com/russkaya-shkola-klassicheskogo-tantsa-period-stanovleniya#ixzz5xzN1YabP [in Russian].

4. Tarasova, O.I. (2018). Perspektivy sovremennogo khudozhestvennogo obrazovaniya i pedagogika baleta [Prospects for contemporary art education and pedagogy of ballet]. Saratov. Retrieved from https://www.sgu.ru/sites/default/files/conf/files/2018-03/tarasova_osm_2018.pdf [in Russian].

5. Khendryk, O.Yu. (2009). Khoreohrafichna osvita Ukrainy : sotsialno-pedahohichnyi aspekt [Choreography of Ukraine: social and pedagogical aspect]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical Sciences*. 51, 392–398 [in Ukrainian].

6. Czin, Chjen'. (2012) Pedagogicheskie osnovy razvitija nacional'nyh tradicij horeografii Kitaja [Pedagogical bases of development of national traditions of choreography China]. *Extended abstract of candidate's thesis* Moskva [in Russian].

7. Chen, Enya Feng Ying. (2011). Director of the National Ballet of China. Retrieved from: http://www.forum-dansomanie.net/pagesdanso/int0040_interview_feng_ying_en.html.

© *Long Xiaoya*

8. Chen, Jing Yi. (2012). Adopting holistic teaching strategies in examination-oriented ballet classes. Retrieved from https://ausdance.org.au/uploads/content/ publications/2012-global-summit/dance-learning-rp/adopting-holistic-teaching-strategies -in-examination-oriented-ballet-classes.pdf.

9. Enseignement, formation et métiers de la danse. (2019). Retrieved from http://www.culture.gouv.fr/Regions/Drac-Ile-de-France/Aides-et-demarches/Musique-et-danse/Enseignement-formation-et-metiers-de-la-danse.

10. Zan, Jifang. (2010). Ballet Flourishing in China. Beijing Review. Beijing, February, 21. Retrieved from http://www.bjreview.com.cn/Cover_Story_Series_ 2010/2010-02/21/content_247566.htm. Title from the screen.

11. **北京舞蹈学院附属中等舞蹈学校**. *2019.* **从**. . . 获**得** http://www.bds.edu. cn/. **屏幕**标题**的名称**.

12. **上海市 舞蹈 学校**. *2019.* **从**. . . 获**得** http://dance.sta.edu.cn. **屏幕**标题 **的名称**.

13. **北京舞蹈学院芭蕾舞分**级**考**试. *2018.* **北京舞蹈学院芭蕾舞分**级**考**试. **从**. . . 获**得** https://zhuanlan.zhihu.com/p/46445764. **屏幕**标题**的名称**.

Вступ

Система професійної балетної освіти на сучасному етапі має дуже розвинену структуру, аналізувати й досліджувати яку слід з урахуванням досвіду національних, мистецьких та освітніх традицій, оскільки це зумовлює відмінну специфіку підготовки артиста балету, що науково не обґрунтовано в зазначеному контексті.

Фундаментом підготовки артиста балету є школа класичного танцю, як основа системного та методичного навчання. І в кожній країні вона має свої особливості в залежності від різноманітних історичних та соціокультурних факторів.

Російська балетна школа протягом двох століть була фундаментальною основою у системі навчання класичному танцю в майже в усіх країнах світу, проте з кінця XX ст. під впливом глобалізаційних процесів в соціокультурній сфері життя країн Заходу, відбулося визначення самостійного шляху розвитку балетного мистецтва та формування структури професійної освіти артистів балету. Сьогодні, в умовах відкритого економічного ринку та європейської інтеграції країн Заходу, балетні школи такі, як англійська, французьська, італійська тощо мають майже однакову структуру хореографічної освіти, а країни що зазнали тоталітарного режиму та перебували в економіко-політичній ізоляції, переважно використовують досягнення російської балетної школи. Окремою ланкою в загальній системі балетної освіти є східна школа балету, яка на сьогодні ще не має чіткої стандартизованої системи навчання, проте вже посідає певне місце в загальній структурі світового освітнього процесу та готує виконавців європейського рівня. Тому, визначення особливостей сучасної професійної балетної освіти у специфіці підготовки артистів балету у різних школах зумовлює актуальність цього дослідження.

Основу дослідження склали сучасні дослідження, предметом яких є балетна педагогіка. Зокрема російські праці С. Міхєєвої (Михеева, 2008), Н. Смірнової (Смирнова, 1992), О. Тарасової (Тарасова, 2018) допомогли визначити особливості системи навчання артистів балету в російській школі. Вивчення західної балетної педагогіки відбувалося за допомогою матеріалів педагогічних керівництв та програм, даних офіційних сайтів Міністерства освіти і зв'язків, мистецьких навчальних закладів Франції, як однієї з передових європейських країн у розвитку балетної освіти, а також аналізу стандартів хореографічної освіти, проведеного О. Хендрик (Хендрик, 2009). Встановлення особливостей східної школи класичного

© *Long Xiaoya*

танцю відбувалося на основі досліджень Ц. Зана (Zan, 2010), Ч. Цзина (Цзин, 2012), О. Івати (Ивата, 2009), Ц. Чана (Chan, 2012), інтерв'ю з художнім керівником Національного балету Китаю Ф. Ін, опубліковане на хореографічному форумі «Дансоманія» (Chen, 2011), а також за допомогою інформації з екзаменаційної експертизи Пекінської академії танцю (北京舞蹈学院芭蕾舞分级考试, 2018) та офіційних сайтів провідних китайських балетних шкіл (北京舞蹈学院附属中等舞蹈学校, 2019; 上海市 舞蹈学校, 2019).

Метою статті є проведення компаративного аналізу російської, французької та китайської шкіл, що репрезентують принципово різні системи професійної підготовки артистів балету. Відповідно до мети, поставлені наступні завдання: сформулювати основні критерії та показники для порівняльного аналізу структури та результатів балетної освіти; визначити відмінності й тотожності російської, західної та східної шкіл.

Методи та методики дослідження

Результати дослідження було отримано шляхом використання наступних методів та підходів: історичного – для вивчення давніх національних танцювальних традицій у досліджуваних країнах; системного підходу – для визначення складових професійної балетної підготовки та їх взаємозв'язку; компаративного – для визначення відмінних рис і тотожностей в системах навчання артистів балету в російській, французькій та китайській школах.

Результати та їх обговорення

Сьогодні у світі існує універсальна система підготовки артиста балету, що базується на давніх педагогічних хореографічних традиціях, проте в балетній педагогіці кожної країни наявні певні особливості, зумовлені культурно-історичними та мистецькими парадигмами. Оскільки хореографічна освіта передбачає не тільки отримання певних знань та навичок, а і

їх сценічну репрезентацію, то педагогічний процес в цій галузі обов'язково має певний соціокультурний вектор, що визначає специфіку та спрямованість освіти. Як зазначає О. І. Тарасова: «Особливістю хореографічної освіти є специфіка взаємини мистецтва й педагогіки, освіти й виховання в загальній динамічної структурі педагогіки балету. Освіта, мистецтво – складові синкретичні частини загального поля культури. У відповідності зі своїм внутрішнім змістом вони здійснюють спадкоємність поколінь – виконуючи функції відбору, накопичення, передачі досвіду культури. Тому культура в цілому і художньо-педагогічна традиція – явища взаємоперехресні, і багато в чому взаємно визначають конкретно-історичні прояви один одного. Тому художня педагогіка в традиції класичного балету є не тільки навчально-освітньою дисципліною підготовки артиста балету, а й проявом національного художнього мислення, виступає як прояв класичної традиції культури» (Тарасова, 2018).

Саме з цих причин було виокремлено три провідні та принципово відмінні системи балетної підготовки: російську, французьку та китайську.

Для компаративного аналізу були визначені основні критерії: концептуальний (за яким проводився аналіз концепцій хореографічної освіти, як передумови подальшої – балетної (показники: національні традиції, балетні традиції, обов'язкові дисципліни)), системний (аналіз системи балетної освіти (показники: форми власності, стандарти освіти, тривалість навчання, освітня структура, школа)), результативний (за яким відбувався аналіз результатів професійної балетної освіти (показники: вимоги до виконавської техніки, особливості балетної стилістики). Для більшої наочності загальні результати представлені у таблиці:

Отже, російська школа класичного танцю, яка почала формуватися в XIX ст., зазнала, в першу чергу, тенденцій роман-

тичного стилю. Суттєве значення мали національні традиції, що істотно позначилися на виконавському стилі. Самобутність полягає у широкому використанні фольклорних мотивів. За дослідженням Н. Смірнової, ця традиція була закладена балетними композиторами XIX ст., тому спочатку у музиці, а внаслідок – і в балетній виконавській стилістиці з'явилися національні риси, які у поєднанні з насиченою глибоко емоційною манерою виконання стали визначальною особливістю російської школи (Смірнова, 1992).

Біля витоків педагогічних основ російської школи – досягнення Ж.-Ж. Новера, новації О. Вестріса, а також методика занять К. Блазіса та Ш.-Л. Дідло. Але визначальним етапом у формуванні російської школи була діяльність А. Ваганової та М. Тарасова.

Компаративний аналіз російської , французької та китайської професійної балетної освіти

	ШКОЛИ		
	РОСІЙСЬКА	ФРАНЦУЗЬКА	КИТАЙСЬКА
КРИТЕРІЇ / ПОКАЗНИКИ	**КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ**		
Національні традиції	Першочергове та найвпливовіше значення	Відсутні	Першочергове та найвпливовіше значення
Балетні традиції	Глибокі	Глибокі	Відсутні
Обов'язкове опанування дисциплін	Класичний, народно-сценічний, історико-побутовий танці	Класичний танець, контемпорарі, джаз	Традиційний китайський, характерні танці, класичний балет
	СИСТЕМНИЙ		
Форми власності закладів освіти	державні та приватні	державні та приватні	державні заклади освіти
Системність	Сувора канонізована система навчання	Стандартизоване та регламентоване навчання	Система навчання перебуває у стадії формування
Тривалість навчання	Початкова – 8 років Середня професійна – 4 роки	Початкова – 8 років Середня професійна – 5 років	Початкова – 8 років Середня професійна – 7 років
Освітня структура	Навчання в балетній школі, потім – училищі (коледжі), де формуються уміння та навички для того, щоб стати артистом балету	Перехід на кожний наступний рівень навчання шляхом щорічного складання іспиту міжнародного рівня	Навчання в балетній школі, зокрема – середній (1ий рік – випробувальний)

Школи, на яких базується навчання	В основі – російська школа (методика А. Я. Ваганової)		
	Власна, що базується на старовинних французькій та італійській	Італійська, французька, датська, російська	Китайська традиційна, російська, англійська, французька, американська
	РЕЗУЛЬТАТИВНИЙ		
Вимоги до виконавської техніки	Сувора академічність, чіткість виконання; гнучкість, координація, апломб, віртуозність, сила й витривалість, здатність як до амплітудного виконання рухів, так і до володіння дрібною технікою	Чистота позицій, чіткість виконання, правильні напрямки, вертикаль корпусу, легкий стрибок, м'який підйом на пуанти	Міцно поставлений корпус, бездоганна координація, чітка робота рук. Акцент на диханні, що обов'язково координується з роботою всіх частин тіла, що надає виконавству завершеності та сприяє правильному розподілу сил та енергії
Особливості балетної стилістики	Емоційність, висока художність, образність, самобутність. Обов'язкове поєднання музичної та хореографічної образності. Естетика та краса руху, віртуозна техніка, сувора академічність, довгі лінії	Естетика та краса руху, елегантність виконання, віртуозна техніка, довгі лінії, образність та емоційність поступаються лексиці	Національні елементи (концентрація, течія енергії та дух) + класичний балет (поєднання округлих (традиційних) та подовжених (запозичених) ліній, пластична й гордовита манера, здатність до концентрації)

Сьогодні система професійної балетної освіти, що надається виключно державними навчальними закладами, складається таким чином: 1) наявність професійних даних (статура, пропорції, зріст, виворотність, танцювальний крок, гнучкість, координація, обертання, стрибок, сила й витривалість, амплітуда виконання рухів, психофізичні й музично-акторські дані тощо); 2) початок професійного навчання з 9-10 років (але також існує початкова хореографічна підготовка з 3 років); 3) 8-річне навчання у школі та 4-річне в училищі (коледжі); 4) сувора системність; 5) суворе оцінювання наприкінці кожного року; 6) навчання в зв'язку зі сценічної практикою; 7) комплексний підхід у викладанні хореографічних та загальноосвітніх дисциплін; 8) емоційно-образна структура руху та виконавської манери у поєднанні з музично-ритмічним матеріалом (Михеева, 2008: 173).

У результаті артисти балету російської школи репрезентують своєрідний і самобутній балетний стиль, для якого

характерні сувора академічність, стримана та м'яка манера руху без зовнішніх ефектів, довгі лінії, висока технічність, лізризм, піднесеність, героїчна манера чоловічого танцю, національне забарвлення та глибока емоційність та образність.

Франція має ще найдавніші педагогічні традиції, сформовані ще при Людовіку XIV, який не тільки підняв балетне мистецтво на високий рівень за тогочасними вимогами, а й сприяв відкриттю першого у світі балетного навчальнтого закладу – Королевської академії танцю (1661 р., нині – школа танцю при Гранд Опера), де були розроблені методи викладання класичного танцю, система балетних термінів, канони класичних па й танцювальних форм, принципи та прийоми запису танцю. В основі викладання – форми давньогрецької орхестрики, метод італійської школи Ч. Негрі та термінологія й теорія балету П. Бошана і Р. Фьойє, що сьогодні удосконалено й офіційно задекларовано.

За схемою французького педагогічного керівництва, загальноприйнята система хореографічної освіти складає три етапи: підготовчий (тривалість: 1-2 роки, вік: 4-5 років)), початковий (1-2 роки, вік: 6-7 років) та професійний (тривалість проходження: від 2 до 4 років), що передбачають систематизовану послідовну балетну та загальнокультурну освіту (Enseignement, formation et métiers de la danse, 2019).

Отже: 1) підготовчу освіту мають право отримати усі бажаючі; 2) на початковому рівні до уваги береться будова тіла та амплітудна мобільність голеностопу й ступні; 3) учні, які володіють необхідними здібностями та бажають продовжити балетне навчання, проходять кастинг за кількома параметрами (підйом, виворотність, стопи, зріст, вага, постава), після чого отримують комплексну освіту, в межах якої головна увага, окрім класичного танцю, приділяється історії балету, джазу, модерну, характерному танцю, гімнастиці та анатомії; 4) наприкінці учень складає іспит та отримує сертифікат з хореографічної освіти (CEC) та завершує навчання на аматорському рівні;

5) професійний етап є завершальним і готує до отримання Диплому з хореографії (DEC): окрім віртуозності виконання, учень самостійно володіє танцем та художньою мовою, має здатності до створення танцю, аналітичного сприйняття й формування критичного осмислення хореографічних творів.

Слід зазначити, що на відміну від російської системи балетної освіти, навчання може відбуватись як у державних установах, так і у приватних. Стратегічним завданням французької хореографічної освіти є усвідомлення учнями суті практики танцю, що дозволяє набути певних навичок для формування власної особистості та вдосконалення виконавської майстерності тому, Міністерство освіти та зв'язків створили розвинуту структуру національних центрів танцю (CND), хореографії (CCN) та розвитку (CDCN), залишив за собою монополію контролю, оцінювання та перевірки якості хореографічної підготовки в різних закладах освіти (Хендрик, 2009: 396). Такий підхід дає учням можливість отримати балетну освіту не залежно від міста навчання. Учні під час курсів та по закінченні (CEC або DEC), проходять практику. Також рекомендовано самостійно проходити додаткові стажування, майстеркласи (не менше одного за триместр). Завершуючи освіту, учень отримує державний диплом, який є гарантом високого рівня художньої підготовки (Enseignement, formation et métiers de la danse, 2019).

Завдяки широко розвинутій системі закладів танцювальної освіти та структурованому навчанню, французькі артисти балету мають особливий балетний стиль, що відрізняється чистотою позицій, чіткістю виконання, правильними напрямками, суворою вертикаллю корпусу, легким стрибком, м'яким підйомом на пуанти, виняткова синхронність виконання, а віртуозна техніка не скасовує танцювального корпусу та м'яких рук. Метою балетного виконавства не є максимальна висота підйому ніг або нескінченна кількість різноманітних піруетів, при тому, що танцівники в достатній мірі володіють технікою,

© Long Xiaoya

щоб це продемонструвати. Але сувора техніка не є прерогативою французів, тому що основу їх стилю становить саме елегантна і велична манера виконання.

На відміну від системи балетної освіти в західних країнах, на Дальньому Сході спостерігаються доволі суперечливі умови її розвитку. У залежності від мистецьких запитів кожної країни, балетне мистецтво або перебуває в активній фазі розвитку, або ігнорується. Найістотніший розвиток балетного мистецтва та балетної педагогіки сьогодні спостерігається в Китаї. Ця країна має дуже давню складну й глибоку культуру, в якій хореографія завжди посідала особливе місце, та міцні національні традиції, збереження яких є визначальною характеристикою китайської хореографічної педагогіки. У китайському національному танці та національному балеті завжди яскраво виражена культура, ментальність і дух китайського народу, його філософія, що базуються на трьох провідних релігіях: даосизмі, конфуціанстві та буддизмі, тому у танці обов'язково наявні основні елементи цих релігій: концентрація (цзин), течія енергії (ци) та дух (шень). Як зазначає дослідник китайського національного танцю Ч. Цзин: «… китайська національна традиція хореографії виходить з біологічної структури людського організму, успадковувавши традиційні філософію та естетику Китаю, створила унікальну систему навчання й виконання. У методиці викладання китайський класичний танець бере за основу тисячолітню історію танцювального мистецтва в Китаї, розвиває національні традиції на принципах єдності руху і дихання, виховує почуття ритму, об'єднує майстерність з мистецтвом, формуючи, таким чином, особливу китайську танцювальну систему» (Чень, 2012: 7).

Слід зазначити, що в азіатських країнах термін «класичний танець» означає один з різновидів національного (китайського класичного танцю), система тренажу якого базується на філософії кола Інь-Ян та китайського бойового мистецтва ушу, а також містить елементи народного танцю, акробатики та майстерність Пекінської опери (Чень, 2012: 16, 18).

Тому на Сході традиційний для країн колишнього СРСР та Європи термін «класичний танець» позначається як «європейський класичний танець», «класичний балет», «балетний танець», «балет».

Формування китайської професійної балетної школи відбувалося під впливом російської. Перша школа була заснована в Пекіні. Біля витоків балетної освіти стояли педагоги О. Ільїна, П. Гусєв, В. Румянцева, М. Серебренніков, В. Цаплін, пізніше – Ю. Григорович, Р. Нурієв, Н. Макарова. Згодом китайські танцівники та викладачі запозичували досягнення західноєвропейських та американських викладачів. Порівнюючи російську та французьку школи, Ф. Ін в интерв'ю, опублікованому Е. Чень, зазначала, що основними вимогами першої є гарна розтяжка, велика амплітуда рухів, максимально щільна п'ята позиція, швидкість та філігранна точність роботи стоп, ліризм виконавської манери, а у французів акцент робиться виключно на точність, швидкість та зв'язність кроків, що істотно відрізнялося від більш ліричного стилю російської школи (Chen, 2011).

На сучасному етапі продовжується формування китайської балетної школи. Головна проблема полягає у відсутності глибоких балетних традицій, тому в китайській методиці використовуються досягнення різних шкіл: російської, англійської, французької, американської тощо. Балетне мистецтво дуже цінується, про що свідчить наявність великої кількості приватних балетних шкіл та студій, як державних, так і приватних.

Найкрупніші китайські школи, що надають середню професійну освіту в галузі балету, знаходяться в Пекіні, Шанхаї, Гуанджоу. На відміну від інших країн, у Китаї, відсутні суворі прийомні вимоги, хоча звертається увага на форму тіла, фізичний стан, зовнішність, гнучкість, стрибок. Балетна програма забезпечує початкову освіту, розраховану на сім років (від 10-11 років), професійна освіта розрахована на вісім років. Якщо студент протягом першого року навчання виявляє

© *Long Xiaoya*

фізичну нездатність до опанування балетного мистецтва, його відраховують. За екзаменаційною експертизою Пекінської академії танцю, система побудована наступним чином: 1-й та 2-й класи орієнтовані на учнів початкових класів дошкільних навчальних закладів або 1-х та 2-х класів, вони отримують базову підготовку до балету. 3-й та 4-й повторюють ступінь 1-го класу професійної підготовки та є фундаментом подальшої професійної освіти. З 5-го до 8-го класу можна продовжити професійне навчання або займатися на аматорському рівні. Зміст кожного року навчання включає балет, класичний китайський танець, вільний рух (простіший сучасний танець) та характерний (переважно російський, польський та угорський танці) та загальноосвітні дисципліни. Навчальна спрямованість кожного року ускладнюється від одного класу до іншого (北京舞蹈学院芭蕾舞分级考试, 2018).

У балетних класах велика увага приділяється виворотності та правильній поставі з міцно поставленим корпусом, опущеним підборіддям, максимально розкритими й опущеними плечима, підтягнутими стегнами, втягнутими колінами, дотягнутими стопами, а також роботі рук та диханню, координованому з роботою всіх частин тіла, що надає виконавству завершеності та сприяє правильному розподілу сил та енергії.

Екзаменаційна оцінка складається з двох частин: теоретичних знань та професійних навичок, де студенти мають показати базові знання з професійної етики, балету та китайського танцю. Після успішного складання іспиту Пекінська муніципальна освітня комісія видає сертифікат про закінчення середньої професійної школи. За умови успішної атестації, отримується Національний сертифікат професійної кваліфікації (北京舞蹈学院附属中等舞蹈学校, 2019; 上海市 舞蹈 学校, 2019).

У результаті китайські артисти балету репрезентують особливий балетний стиль, що поєднує китайські національні традиції, а також російські та європейські досягнення у сфері балетного мистецтва: поряд з загальною округлістю ліній (коло

в китайській культурі символізує гармонію) спостерігається подовженість форм: довга шия, максимально витягнуті лінії рук і ніг. «Образно кажучи, якщо європейський класичний танець – це балет довгих, протяжних ліній, то китайський – балет округлих ліній» (Chen, 2011). Крім того, наявність таких традиційних елементів, як концентрація, течія енергії та дух складають істотну відмінність китайської школи від російської та європейської, а китайську балетну техніку вирізняють пластична й гордовита манера та здатність до концентрації.

Висновки

Проведений компаративний аналіз трьох систем навчання дозволив визначити особливості сучасної професійної балетної освіти, які визначаються: 1) національними танцювальними традиціями закладеними у систему початкового навчання, що формує самобутність освіти; 2) державною культурною політикою, від якої залежить доступ до засвоєння певних балетних навичок для формування власної особистості та вдосконалення виконавської майстерності; 3) системністю навчання, що визначає методичну спрямованість балетної освіти; 4) опануванням додаткових видів танцю, що вирізняє виконавський стиль. Усе це зумовлює результативність балетної підготовки, та дозволяє виокремити особливості виконавської техніки й балетної стилістики, надає артистам можливість репрезентації отриманих навичок в академічному або сучасному балетному репертуарі.

Література

1. Ивата О.А. Организационно-педагогические условия преподавания классического балета в хореографических студиях Японии : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». Москва, 2009. 17 с.

2. Михеева С.П. Методические принципы профессиональной подготовки артиста балета. *Вестник Томского государственного университета.* Томск : Национальный исследова-

© *Long Xiaoya*

тельский Томский государственный университет, 2008. № 310. С. 173–177.

3. Смирнова Н.Р. Русская школа классического танца. Период становления : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. искусствовед. наук : 17.00.01 «Театральное искусство». Москва, 1992. 20 с. URL: http://cheloveknauka.com/russkaya-shkola-klassicheskogo-tantsa-period-stanovleniya #ixzz5xzN1YabP.

4. Тарасова О.И. Перспективы современного художественного образования и педагогика балета. Саратов, 2018. URL: https://www.sgu.ru/sites/default/files/conf/files/2018-03/tarasova_osm_2018.pdf.

5. Хендрик О.Ю. Хореографічна освіта України : соціально-педагогічний аспект. *Педагогічні науки : зб. наук. праць.* Херсон : Херсонський державний університет, 2009. Вип. 51. С. 392–398.

6. Чэнь Цзин. Педагогические основы развития национальных традиций хореографии Китая : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». Москва, 2012. 25 с.

7. Chen Enya Feng Ying. Director of the National Ballet of China. 2011. Retrieved from http://www.forum-dansomanie.net/pagesdanso/int0040_interview_ feng_ying_en.html. Title from the screen.

8. Chen, Jing Yi. (2012). Adopting holistic teaching strategies in examination-oriented ballet classes. Retrieved from https://ausdance.org.au/uploads/content/publications/2012-global-summit/dance-learning-rp/adopting-holistic-teaching-strategies-in-examination-oriented-ballet-classes.pdf [in Russian].

9. Enseignement, formation et métiers de la danse. 2019. Régime dacces mojet : http://www.culture.gouv.fr/Regions/Drac-Ile-de-France/Aides-et-demarches/Musique-et-danse/Enseignement-formation-et-metiers-de-la-danse. Le nom d'écran titulaire.

10. Jifang Zan Ballet Flourishing in China. Beijing Review. Beijing. (2010). February, 21. Retrieved from http://www.bjreview.

com.cn/Cover_Story_Series_ 2010/2010-02/21/content_247566.htm. Title from the screen.

11. 北京舞蹈学院附属中等舞蹈学校. *2019.* 从. . . 获得 http://www.bds.edu. cn/. 屏幕标题的名称.

12. 上海市 舞蹈 学校. *2019.* 从. . . 获得 http://dance.sta.edu.cn. 屏幕标题 的名称.

13. 北京舞蹈学院芭蕾舞分级考试. *2018.* 北京舞蹈学院芭蕾舞分级考试. 从. . . 获得 https://zhuanlan.zhihu.com/p/46445764. 屏幕标题的名称.

Лон Сяо Я

Особливості сучасної професійної балетної освіти (на прикладі різних шкіл)

Анотація

Стаття присвячена аналізу різних шкіл класичного танцю, в яких репрезентована різноманітна структура професійної балетної освіти. Європейські балетні школи мають майже однакову структуру хореографічної освіти, у країнах, що зазнали тоталітарного режиму та економіко-політичної ізоляції, репрезентують відмінну від західної, систему балетної освіти, а східна школа на сьогоднішній день не має чіткої стандартизованої системи навчання в загальній системі балетної освіти, але посідає певне місце в загальній структурі світового освітнього процесу та готує виконавців європейського рівня, досліджено сучасну систему професійної балетної освіти з урахуванням досвіду національних, мистецьких та освітніх традицій, що зумовлює відмінну специфіку навчання артистів балету. У зазначеному контексті наукових обґрунтувань не існує. З огляду на це визначено мету статті, що полягає у здійсненні порівняльного аналізу особливостей російської, західної та східної шкіл. У результаті проведеного дослідження, вперше була зроблена спроба визначення тотожних та відмінних рис у системах навчання артистів

балету у різних школах з урахуванням національних, мистецьких та освітніх традицій. Для цього було визначено країни, які найкраще висвітлюють особливості професійної балетної освіти у певному географічному регіоні, основні критерії (концептуальний, системний, результативний) та, відповідно, показники (національні та балетні традиції, обов'язкове опанування дисциплін; форми власності закладів освіти, системність, тривалість навчання, освітня структура, школи, на яких базується навчання; вимоги до виконавської техніки, особливості балетної стилістики) її розвитку. Проведений компаративний аналіз дозволив визначити особливості сучасної професійної балетної освіти, які визначаються: національними танцювальними традиціями закладеними у систему початкового навчання, державною культурною політикою, системністю навчання та опануванням додаткових видів танцю, що зумовлює результативність балетної підготовки, та виокремлює особливості виконавської техніки й балетної стилістики, надає артистам можливість репрезентації отриманих навичок в академічному або сучасному репертуарі балетних театрів світу.

Ключові слова: професійна балетна освіта, балетна школа, класичний танець, виконавська техніка, артист балету, національні танцювальні традиції, система балетної освіти, балетний стиль.

Лон Сяо Я

Особенности современного профессионального балетного образования (на примере различных школ)

Аннотация

Статья посвящена анализу различных школ классического танца, в которых представлена разнообразная структура профессионального балетного образования. Европейские балетные школы имеют почти одинаковую структуру хореографического

© *Лон Сяо Я*

образования в странах, подвергшихся тоталитарного режима и экономико-политической изоляции, представляют отличную от западной, систему балетного образования, а восточная школа на сегодняшний день не имеет четкой стандартизированной системы обучения в общей системе балетного образования, но занимает определенное место в общей структуре мирового образовательного процесса и готовит исполнителей европейского уровня, исследованы современную систему профессиональной балетной образования с учетом опыта национальных, творческих и образовательных традиций, что приводит отличную специфику обучения артистов балета. В указанном контексте научных обоснований нет. Учитывая это определено цель статьи, заключается в осуществлении сравнительного анализа особенностей российской, западной и восточной школ. В результате проведенного исследования, впервые была сделана попытка определения тождественных и отличительных особенностей в системах обучения артистов балета в разных школах с учетом национальных, творческих и образовательных традиций. Для этого были определены страны, которые лучше освещают особенности профессионального балетного образования в определенном географическом регионе, основные критерии (концептуальный, системный, результативный) и, соответственно, показатели (национальные и балетные традиции, обязательное освоения дисциплин, формы собственности учебных заведений, системность , продолжительность обучения, образовательная структура, школы, на которых базируется обучение, требования к исполнительской технике, особенности балетной стилистики) ее развития. Проведенный компаративный анализ позволил определить особенности современного профессионального балетного образования, определяются: национальными танцевальными традициями заложенными в систему начального обучения, государственной культурной политикой, системностью обучения и освоением дополнительных видов танца, что приводит к результативности балетной подготовки, и выделяет

© Long Xiaoya

особенности исполнительской техники и балетной стилистики, предоставляет артистам возможность репрезентации полученных навыков в академическом или современном репертуаре балетных театров мира.

Ключевые слова: профессиональное балетное образование, балетная школа, классический танец, исполнительская техника, артист балета, национальные танцевальные традиции, система балетного образования, балетный стиль.